

DE “DOMINOAKTION”

9 NOVEMBER 2009

LEERLINGEN ANTWERPS SJ-COLLEGE CREATIEF AANWEZIG
BIJ HERDENKING VAL BERLIJNSE MUUR

In Berlijn vind je bijna geen restanten meer van de Muur. Maar door Berlijn loopt er op de grond een koperen plaat die aangeeft waar de Muur gestaan heeft. “Die Komplizen” in Berlijn hebben ter gelegenheid van de 20ste verjaardag van de Val van de Berlijnse muur op 9 november 2009 de *Dominoaktion*, uitgewerkt : 1000 stenen op die koperen plaat opstellen, zoals bij een dominospel. Men zou om 19.25 de eerste steen in beweging zetten en dan die 1000 stenen kunnen zien omvallen van het *Brandenburger Tor* tot de *Potsdamer Platz*. In het Onze-Lieve-Vrouwecollege van Antwerpen hebben we beslist om zo’n *Dominosteine* naar Antwerpen te halen.

Voor de logistieke ondersteuning zorgde C. Van Vliet. Begin september zijn we gaan samenzitten met zesdejaars (Alban, Alexandre, Alexia, Anastasia, Anne-Caroline, Arthur, Astrid, Caroline, Isabelle, Loïc, Loreanne, Marie-Line, Oberon, Pascaline, Shara, Sofja en Thomas). Voor de artistieke vormgeving zorgden Ida Alaerts en Stijn Houtman.

Positief en negatief

We hebben onze *Dominosteine* een negatieve en positieve kant gegeven. Op 9 november valt de steen in Berlijn met de negatieve kant naar. Tegen een grijze achtergrond, die de uitzichtloosheid van de situatie weergeeft, nemen we op de

steen silhouetten waar van mensen die zich voor een (ondoordringbare) muur bevinden. Met de positieve kant zijn we een meer grafische richting uitgegaan. Daar hebben we met barsten gewerkt: woorden en citaten die betrekking hebben op de geschiedenis van de Muur. Bewust hebben we het citaat *“Zu lange haben wir im Dunkeln gelebt, jetzt treten wir ins Licht !”* op de negatieve kant laten beginnen. Het symbolisch beladen woord *“Licht”* staat voor de ommekeer op de positieve kant. Let trouwens ook op het kleurenspeel van de citaten : blauw en zwart. Het spreekt voor zich, dat de opening die door de barsten ontstaat (en toevallig het oppervlak van Berlijn voorstelt), zicht geeft op een betere wereld ...

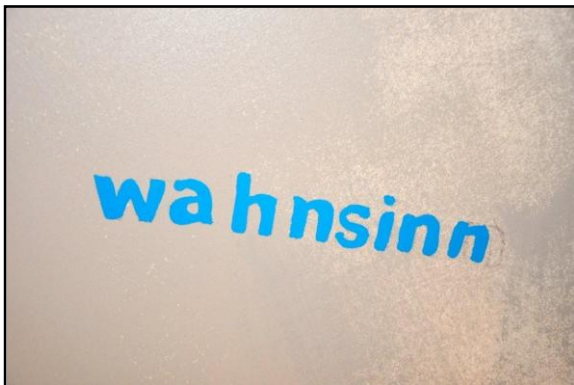
Jezuïetenpedagogie

In de jezuïetenpedagogie proberen we meer dan louter te onderwijzen. Dit drukken we uit met het Latijnse *magis*. Wij willen onze leerlingen niet enkel inzicht in vakken geven, maar dagen hen via verschillende projecten uit over de eigen schaduw te springen en kritisch over de wereld en de maatschappij na te denken.

Er werd beslist om ook de leerlingen van het eerste en het derde jaar bij het project te betrekken. Zij hebben rond het thema *“Berlijnse Muur”* gewerkt. In het eerste jaar hebben de leerlingen van kleine parketblokjes een eigen *Dominoaktion* in elkaar gestoken. De derdejaars hebben met krantenartikels uit 1989 een geschiedenis van de Val van de Berlijnse Muur in elkaar gestoken.

Inleefreis

Nadat onze steen verstuurd was naar Berlijn konden we werk maken van de inleefreis. Het was de bedoeling om via bezoeken de geschiedenis van Berlijn (en Duitsland) te verduidelijken. Indringende momenten hebben we beleefd in de *Topographie des Terrors* en de *Gedenkstätte deutscher Widerstand*, waar we ons verdiept hebben in het leven tijdens de nazidictatuur. De rit langs de 45.1 km waar de Berlijnse Muur gestaan had was beklemmend. Het hoogtepunt zou echter de *Dominoaktion* zijn.

9 november

Op maandag 9 november 2009 gingen we 's morgens naar de *Gedenkstätte Berliner Mauer* in de *Bernauer Straße*. Daar namen we deel aan de *Rosenaktion* en aan een oecumenische gebedsdienst, waarbij niet alleen de slachtoffers van de Berlijnse Muur herdacht werden, maar ook de slachtoffers van de Holocaust. 9 november is immers niet alleen de mooiste bladzijde in de Duitse geschiedenis, maar ook de zwartste omwille van de *Reichskristallnacht*.

Vanaf 16.00 stonden we in de gietende regen aan onze *Dominosteine*. We zagen en hoorden een reeks grote politici : Angela Merkel, Nicolas Sarkozy, Gordon Brown, Dimitri Medvedev en Hilary Clinton. Het meest beklijvende was het gesprek tussen Hans-Dietrich Genscher en Michaël Gorbatsjov.

Om 21.15 was het grote ogenblik aangebroken. Vandaag het *Brandenburger Tor* werd de laatste rij dominostenen in beweging gebracht. Het was een onbeschrijflijke gebeurtenis : ineens ligt die steen samen met 1000 andere om. Je bent sprakeloos. Dan barst er een vuurwerk los en iedereen valt elkaar in de armen. Het was één van de mooiste momenten uit mijn leven ...

Persoonlijk

Tot slot nog een persoonlijke kanttekening. Voor mij heeft deze *Dominostein* een bijzondere betekenis. Tot 9 november 1989 wist ik dat er in het gebied achter dat IJzeren Gordijn nog familie woonde. Mijn Oma had haar tantes sinds midden 1943 niet meer gezien; tussendoor werden er met Kerstmis wel eens pakketten gestuurd en kregen we soms sterk gecensureerde brieven terug. En dan ineens gebeurt er iets, wat niemand zelfs maar gehoopt had : de Val van de Berlijnse Muur. Enkele maanden later stond mijn groot tante op de stoep in Berchem en de daaropvolgende zomers zijn we naar de familieboerderij in Noitzsch, een onooglijk gehucht in de buurt van Leipzig, op bezoek geweest.

De voormalige bondspresident Richard von Weizsäcker beschreef de Berlijnse Muur als een "stenen ontkenning van de menselijkheid". Het is onze gezamenlijke opgave ervoor te zorgen dat we ons ervan bewust worden dat we de muren om ons heen moeten slopen. In bv. Israël of Korea zullen we waarschijnlijk weinig kunnen veranderen, maar bij ons op school en in onze families is het belangrijk dat we de vrede proberen te bewaren. Wij hopen dat onze *Dominostein* daartoe een bijdrage kan leveren ...

Werner De Smet
Leraar Duits OLVC-Antwerpen
olvc.werner.de.smet@gmail.com

